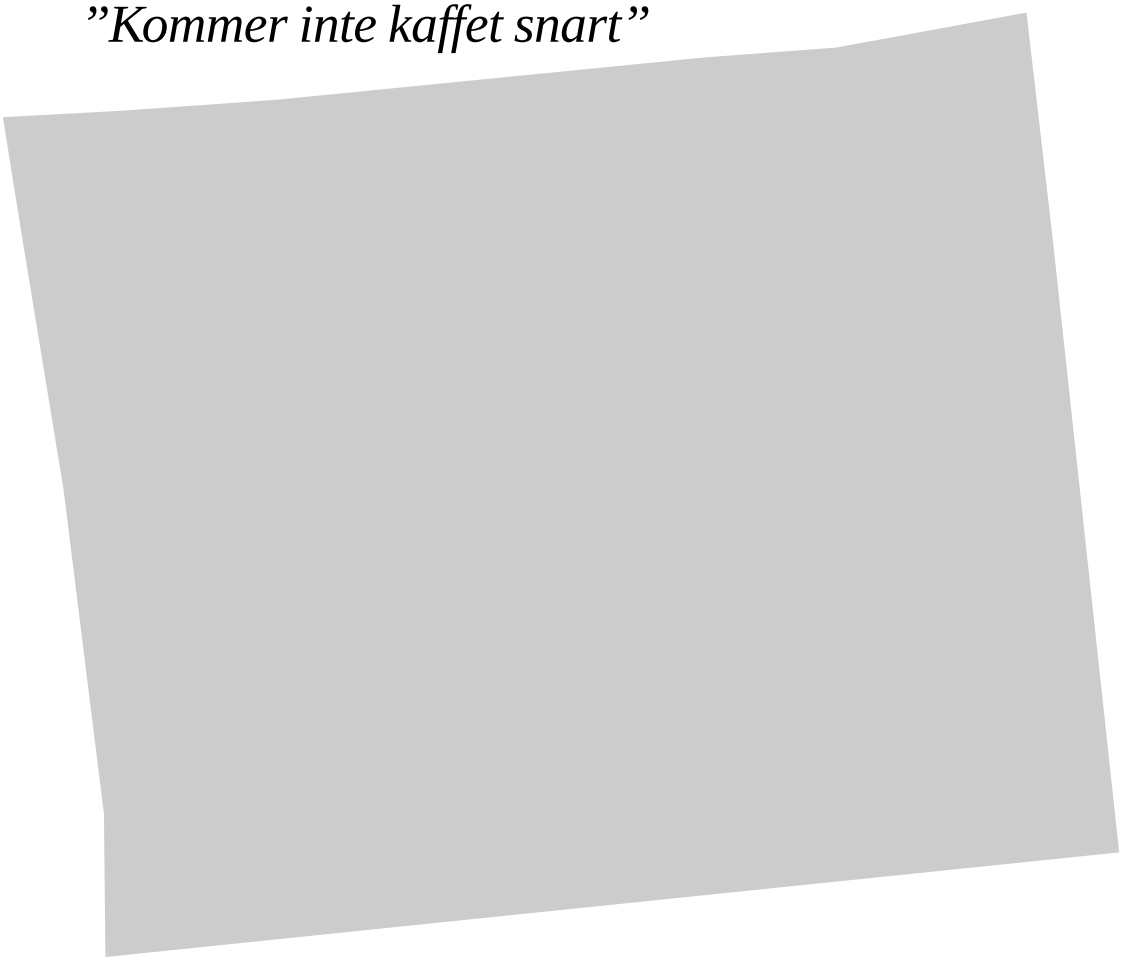
Till ett nödrop formas
de enkla, broderade orden:
”Kommer inte kaffet snart”

Orden är en patients, Elvira Danielsson, intagen på S:t Lars sjukhus i Lund från 1891.

En viktig del av behandlingen vid det gamla mentalsjukhuset var arbetsterapin. Sjukhuset fungerade som ett självhushåll, och de patienter som kunde medverkade i produktionen av allt som behövdes för driften, som t ex tillverkning av skor, kläder, korgar. Andra arbetade i trädgården, med snickeri- eller målningsarbeten.

Det var i denna verksamhet patienterna lyckades komma över material till de broderier och träskulpturer som tillverkades i hemlighet. De fick stjäla sig till både material och tid för att kunna ägna sig åt skapande verksamhet, som för dem mera var en strävan att finna ett språk och en väg till frihet än att nå ett konstnärligt uttryck. Grov lakansväv och rött märkgarn användes påfallande ofta i de äldre broderierna.

Papper och penna var svårare att komma över. Därför har patienterna broderat vad de ville skriva. I Elviras broderi framträder en bild av hur hon såg på sin tillvaro.

Längre fram – under 1930-talet – ändrades synen på patienternas spontana konstskapande. Det som förut hade varit förbjuden verksamhet blev nu ett led i behandlingen.

Idag finns terapeuter som använder bildterapi som behandlingsmetod, igår behövdes idealister för att rädda skärvorna av det material som skapats i lönn. På S:t Lars bevarades länge patienternas verk i tvättkorgar i olika hus, nu är de kärnan i dagens museum, som inryms i en av de gamla paviljongerna på sjukhusområdet.

Samlingarna är begränsade i tiden, och slutar där en ny terapi med psykofarmaka kommer in. Då börjar ett nytt kapitel.

Samlingen finns idag vid Medicinhistoriska museet, S:t Larsparken, Lund (tel 046-15 17 39).

Cecilia Carlén-Nilsson

intendent
medicinhistoriska museerna
i Lund och Helsingborg

MEDICIN HISTORISK *paus*

Medicinhistoriska
ögonblicksbilder,
i form av en kort text
till en bra bild,
välkomnas!

»Medicinhistorisk paus»
Läkartidningen
Box 5603
114 86 Stockholm